

Digitālā veselības aprūpe – nākotnes sapnis vai mūsdienu realitāte?

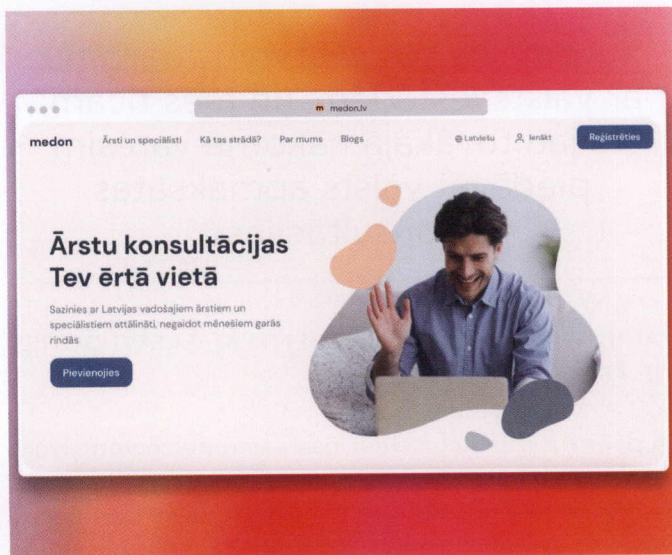
Roberts Lasovskis

Tiešsaistes ārstniecības klīnikas "Medon" vadītājs

Pirms laika daudzi teica – drīz grāmatu vairs nebūs, tās aizstās datori. Ir pagājuši gadi, bet drukātas grāmatas joprojām lasa. Tagad mēdz teikt – drīz ārstus nevajadzēs, pacienta veselības stāvokli nolasīs čips, aptiekā medikamentu maisījumu sagatavos dators, un izoperēs robots. Vai turp mēs ejam? Uz sarunu par telemedicīnu un attālinātajām konsultācijām aicināju tiešsaistes ārstniecības klīnikas "Medon" vadītāju Robertu Lasovski.

ŠĪ GADA JŪLIJA SĀKUMĀ RĪGĀ NOTIKA DIGITĀLĀS VESELĪBAS DIENA, KAS NOSLĒDZĀS AR VALSTS INSTITŪCIJU, DAŽĀDU ORGANIZĀCIJU UN ĀRSTNIECĪBAS IESTĀŽU PARAKSTĪTU MEMORANDU PAR VESELĪBAS APRŪPES DIGITALIZĀCIJU. KO TAS NOZĪMĒ SABIEDRĪBAI?

Jā, šis ir liels solis mūsdienīgākas veselības aprūpes virzienā. Memorands paredz, ka tā parakstītāji sadarbosies, veidojot pacientiem un ārstiem ērtu digitālās veselības ekosistēmu, attīstot nozares organizatorisko pārvaldību, finansējuma pieejamību un investīciju regulējumu, kā arī tehnoloģisko infrastruktūru un pakalpojumus, tajā skaitā radīs iespēju attīstīt attālinātās konsultācijas, kas ir mūsu darbības joma.

KAUT KAS NO MINĒTĀ LATVIJĀ JAU IR IEVIESTS. KĀ RADĀS DOMA, KA ŠAJĀ EKOSISTĒMĀ NEPIECIEŠAMA TIEŠSAISTES ĀRSTNIECĪBAS KLĪNIKA?

Jāatzīst gan, ka veselības aprūpes digitalizācija Latvijā vēl ir, ja tā var teikt – bērna autiņos, un tomēr, jā, pastāv E-veselība, un dažas kompānijas, ieskaitot mūs, ir uzsākušas piedāvāt arī ārstu *online* vizītes. Sākoties Covid-19 pandēmijai, virknei ārstu tā bija akūta nepieciešamība, un tas mūs iedvesmoja radīt platformu, lai speciālisti varētu ērti un droši sazināties ar saviem pacientiem. Ārstniecības pakalpojumi pēkšņi vairs nebija pieejami, un, lai iepriekš uzsāktais ārstēšanās process pacientiem neapstātos pusceļā vai vēl sliktāk – neaprautos pavisam, – bija nepieciešams radīt iespēju saziņai. Daudziem, piemēram, kardiologu pacientiem, tas varēja būt pat dzīvības jautājums.

Redzot minēto nepieciešamību, dažus mēnešus pēc idejas rašanās kļuvām par sertificētu ārstniecības iestādi, kas nodrošina ārstu un speciālistu konsultācijas, izmantojot attālināto saziņu. Turklāt "Medon" šīs konsultācijas sniedz Latvijas vadošie speciālisti, un mūs visus vieno tāds kā ideālisms – pēc iespējas ātrāk veselības aprūpes nozarē gūt pozitīvas, mūsdienīgas pārmaiņas, ieskaitot ārstniecības pakalpojumu pieejamību, neatkarīgi no cilvēka dzīvesvietas.

Jums nav jālūdz pārtraukums darbā vai jāmeklē auklīte mazuļiem, vizīte notiek jums vispiemērotākajā vidē un laikā, vienkārši pievienojoties videozvanam

JĀ, DZĪVESVIETA IR ARGUMENTS. BET, KĀDI VĒL IEGUVUMI MAN, KĀ PACIENTAM, IR NO ĀRSTA KONSULTĀCIJAS ATTĀLINĀTI?

Faktiski vizīte pie ārsta attālināti noris līdzīgi kā klātienē, tikai ērtāk – visu, no pieteikšanās vizītei, līdz videokonsultācijai un pēc tam arī ārsta ieteikumus atradīsiet vienuviet, "Medon" platformā.

Pirmkārt, vieta un laiks. Jums ir iespēja saņemt labāko ārstu konsultācijas, neizejot no mājām, esot atvaļinājumā ārpus Latvijas vai darbā, agrī no rīta pirms darba vai vēlu vakarā, darba dienā vai brīvdienā, ja ārsts šādu iespēju piedāvā. Piesakot vizīti, jūs varat izvēlēties tās sākuma laiku no pulksten 7 rītā līdz pulksten 23 vakarā, kā arī ierosināt trīs dažādus norises laikus. Jūs ietaupāt laiku un līdzekļus, ko citos gadījumos tērējat ceļā pie un no ārsta. Jums nav jālūdz pārtraukums darbā vai jāmeklē auklīte mazuļiem, vizīte notiek jums

vispiemērotākajā vidē un laikā, vienkārši pievienojoties videozvanam.

Otrkārt, rindas pie ārstiem mēdz būt garas. Protams, ne visi ārsti un ne visās situācijās var jums palīdzēt attālināti – nereti ārstam jūs jāredz klātienē. Bet ir situācijas, kad vizīte var notikt attālināti un vadlīnijas ārstēšanai ārsts var sniegt, izrunājot sūdzības ar jums un apskatot asinsanalīzi vai iepriekšējo izmeklējumu rezultātus e-veselībā vai citās digitālās veselības sistēmās. Pie lielākās daļas “Medon” speciālistu iespējams pierakstīties jau tuvākās nedēļas laikā.

Treškārt, atkal tuvojas vīrusu sezona, vēl nezinām, kā attīstīsies Covid-19 stāsts, iespējams, atrašanās publiskās vietās un medicīnas iestādēs atkal palielinās risku inficēties – šis ir vēl viens arguments par labu attālinātajām konsultācijām, it īpaši cilvēkiem ar jau esošām hroniskām slimībām vai novājinātu imunitāti.

Viena no ērtākajām “Medon” funkcijām ir droša medicīniskās vēstures apkopošana vienuviet – tai varēsiet piekļūt kur un kad vēlēties, piemēram, apmeklējot citu speciālistu

ESMU IEVĒROJUSI, KA BIEŽI ĀRSTA KONSULTĀCIJAS RADA STRESU, UN, INFORMĀCIJU NEPIERAKSTOT, VAR GADĪTIES AIZMIRST BŪTISKUS NORĀDĪJUMUS VAI PAT KĀDU NO SAVĀM SŪDZĪBĀM...

Jā, tas ir “baltā halāta sindroms”. Arī te mums ir, ko piedāvāt. Piesakoties vizītei, jūs varat jau iepriekš ārstam nosūtīt īsu sūdzību aprakstu, lai speciālists var sagatavoties gaidāmajai konsultācijai. Ja nepieciešams, videovizītes laikā varēsiet parādīt ārstam medikamentus, ko lietojat, un no pieredzes varu teikt, ka mierīgā, ierastā un drošā vidē arī jautājumi raisās vieglāk. Turklāt pēc vizītes ārsts aizpildīs konsultācijas aprakstu, lai dokumentētu izrunāto un norādītu nākamos soļus veselības stāvokļa uzlabošanai. Viena no ērtākajām “Medon” funkcijām ir droša medicīniskās vēstures apkopošana vienuviet – tai varēsiet piekļūt kur un kad vēlēties, piemēram, apmeklējot citu speciālistu.

PACIENTAM SVARĪGA IR ARĪ VIŅA MEDICĪNISKO DATU DROŠĪBA. KĀ JŪS PARŪPĒJĀTIES PAR TO?

Protams, veselība un drošība ir neatdalāmas vērtības. Mēs par to esam padomājuši vairākos līmeņos. “Medon” platformā jūsu dati ir pilnīgā drošībā – gan šifrētā videozvana (angliski – *end-to-end encryption*) veidā, gan arī medicīniskās vēstures uzglabāšanas risinājumi ir konfidenciāli un droši. Tāpat drošību garantē automātisks e- pieraksts, kas novērš datu *plūšanu* caur “vairākām rokām”, kā arī pati *online* konsultācijas būtība, kas ļauj pakalpojumu saņemt, nedodoties uz medicīnas iestādēm klātienē.

PIE KĀDU SPECIALITĀŠU ĀRSTIEM ŠOBRĪD IR IESPĒJAMS PIERAKSTĪTIES?

“Medon” klīnikā reģistrējušies jau vairāk nekā 50 ārsti un speciālisti. Ir iespēja konsultēties pie endokrinologa, pneimonologa, integratīvā onkologa, pediatra – miega speciālista, traumatologa, ortopēda, fizioterapeita, ģimenes ārsta, kardiologa, dermatologa, uztura speciālista, psihologa, ķirurga, sirds ķirurga, asinsvadu ķirurga, urologa, torakālā ķirurga, ginekologa, dzemdību speciālista, otolaringologa, gastroenterologa un citu specialitāšu ārstiem. Iepazīties ar mūsu ārstu komandu, uzzinot vairāk par speciālistu izglītību un pieredzi, var medon.lv sadaļā “Ārsti”.

KĀ PAŠI ĀRSTI VĒRTĒ ATTĀLINĀTĀS KONSULTĀCIJAS?

Droši vien viedokļi atšķiras, un arī situācijas atšķiras. Ārsti, kuri pievienojušies mūsu platformai, saskata to kā vēl vienu iespēju jeb instrumentu saziņai ar saviem pacientiem – gan pirmreizējai vizītei, gan atkārtotai, kad, piemēram, nepieciešama tikai medikamentu devu korekcija vai arī pacients vēlas saņemt atbildes uz papildu jautājumiem, kas radušies ārstēšanās procesā, un tamlīdzīgi. Pirms kāda laika mums bija saruna ar Latvijā zināmu un ļoti cienījamu ārstu, kurš sākotnēji bija skeptiski noskaņots, jo, lai varētu noteikt diagnozi, pacientam “ir jāieskatās acīs”, bet tagad viņš kļuvis atbalstošāks un atzīst, ka arī viņam bijušas situācijas, kad attālinātā konsultācija būtu bijusi daudz praktiskāka gan pacientam, gan ārstam.

UN KĀ UZ ĀRSTIEM ONLINE SKATĀS VALSTS IESTĀDES?

Domāju, pozitīvi. Faktiski veselības aprūpes digitalizācija jau ir šodiena. Un kāpēc lai to neizmantotu, ja tas var, piemēram, palielināt pieejamību speciālistiem vai paaugstināt pacientu līdzestību ārstēšanās procesā? Mūsu turpmākie plāni ietver sadarbību ar valsts iestādēm, un mēs ticam, ka jau tuvākajā nākotnē varēsim piedāvāt valsts apmaksātas konsultācijas, kā arī nodrošināt iespēju izrakstīt pacientiem valsts kompensējamus medikamentus.

Turpmākie plāni ietver sadarbību ar valsts iestādēm, un mēs ticam, ka jau tuvākajā nākotnē varēsim piedāvāt valsts apmaksātas konsultācijas

VAI UZSKATĀT, KA PAŠI PACIENTI IR GATAVI DOTIES PIE ĀRSTA ATTĀLINĀTI?

Jā, daudzi tam jau ir gatavi, it īpaši jauni un aizņemti cilvēki. Bet jāsaprot, ka interesējas arī cilvēki gados, un te varam teikt paldies viņu bērniem un mazbērniem, kuri palīdz saviem senioriem ar reģistrēšanos un pieslēgšanos. Lai

iedrošinātu cilvēkus izmantot šo iespēju, mēs piedalāmies un turpināsim piedalīties dažādos ārstniecības nozares pasākumos un iniciatīvās, kas vērstas uz profilaksi un sabiedrības veselības veicināšanu. Piemēram, gluži nesen sadarbībā ar pacientu biedrību *Parsirdi.lv* piedāvājām bezmaksas konsultācijas pie "Medon" kardiologiem "Sirds mazspējas dienu" ietvaros, savukārt sadarbībā ar *Longenesis* izstrādājām sirds un asinsvadu veselības testu, kas aizpildāms digitālā formātā "Medon" mājaslapā. Arī šoruden plānojam piedalīties līdzīgos pasākumos.

Videokonsultācijas pēc savstarpējas vienošanās ir iespējams organizēt pacientam un ārstam abpusēji izdevīgā laikā, ieskaitot darba dienu vakarus un pat brīvdienas

SOLI PA SOLIM

- Jums ir nepieciešams interneta pieslēgums un ierīce, no kuras pievienoties konsultācijai, - dators vai kāda cita viedierīce.
- Reģistrēties medon.lv var ļoti vienkārši, izmantojot internetbanku, Smart-ID vai personu apliecinošu dokumentu.
- Izvēlieties sev piemērotāko speciālistu sadaļā "Ārsti" un pierakstieties sev ērtā laikā. Ja neviens no ārsta piedāvātajiem laikiem jums nav pieņemams, ierosiniet līdz trim alternatīviem vizītes laikiem.
- Kad atrasts piemērotākais vizītes laiks, veiciet priekšapmaksu ar karti, izmantojot internetbanku vai Apple/Google Pay.
- Pirms vizītes aizpildiet informāciju par sevi - norādiet sūdzības, lietotos medikamentus, alerģijas - un pievienojiet papildu materiālus, ja tādi ir (izrakstus, iepriekšējo izmeklējumu vai analīžu rezultātus vai fotogrāfijas).
- Kad būs pienācis vizītes laiks, ienāciet medon.lv, izmantojot savu e-pasta adresi un reģistrējoties izvēlēto paroli. Speciālists uzsāks videozvanu "Medon" platformā, un jums atliks tam pievienoties. Pirms tam vēlams pārbaudīt arī mikroфона un skaņas uzstādījumus - lai šo iespēju izmantotu, pieslēdzieties nedaudz pirms vizītes sākuma.
- Pēc videokonsultācijas ārsts sagatavos ieteikumus tālākai rīcībai veselības uzlabošanai. Tos varēsiet atrast savā medon.lv profilā kopā ar vizītes rēķinu, ko nepieciešamības gadījumā varēsiet iesniegt savam apdrošinātājam.

Dr. med. Ainārs Rudzītis, kardiologs:

"Telemedicīna sniedz iespēju pacientiem nokļūt ātrāk pie ārsta un saņemt profesionālu padomu, negaidot rindā vairākas nedēļas vai mēnešus. Videokonsultācijas neaizstās klātienē tikšanās, taču var būt lielisks papildinājums labākai ārstēšanās kontrolei un veselības rezultātu sasniegšanai. Videokonsultācijas pēc savstarpējas vienošanās ir iespējams organizēt pacientam un ārstam abpusēji izdevīgā laikā, ieskaitot darba dienu vakarus un pat brīvdienas. Pēc konsultācijas pacients saņem slēdzieni savā e-pastā un nepieciešamības gadījumā ārsts izraksta arī medikamentu e-receptes."

Uztura speciāliste Eva Kataja:

"Attālinātās konsultācijas ir lieliska alternatīva, kad klātienē vizīte nav iespējama vai arī nav obligāta. No pacienta viedokļa lielākais ieguvums, manuprāt, ir ietaupītais laiks, kas ir ļoti svarīgi, ņemot vērā mūsdienu aktīvo dzīvesveidu. Šis ir moderns un jēgpilns risinājums, kas var palīdzēt neizlaist vizītes laika trūkuma vai apstākļu maiņas dēļ."

